

Kjære alle sammen,

Ved anledninger som denne, sier folk gjerne at det er en stor ære å få holde tale. Sånn er det naturligvis for meg også, men det er også noe mer. For meg er dette et slags gjensyn, en påminnelse, en sirkel som sluttes.

La meg forklare det litt.

Vi står ved grava til Christian Magnus Falsen, en av Gamlebyens store sønner som dere naturligvis kjenner som embetsmann, politiker og en av grunnlovsfedrene i Norge.

Men Christian Magnus Falsen var faktisk også et av de første norske navnene jeg lærte meg, da familien min kom hit for akkurat 40 år siden – i tillegg til, selvfølgelig, Gro Harlem Brundtland, Dan Børge Akerø og Sissel Kyrkjebø.

Grunnen til det er et lite monument i Ås, kommunen jeg vokste opp i, som heter Falsen-støtta. Jeg gikk forbi den støtta to ganger hver dag, på vei til og fra skolen, gjennom hele barneskolen.

I 1808 ble Christian Magnus Falsen nemlig utnevnt til sorenskriver i Follo og kjøpte gården Vollebekk i Ås. Der ble han boende til 1814, da han – som vi alle vet – hadde fått større og viktigere oppgaver. Og det er nettopp resultatet av det arbeidet, til Falsen og de andre grunnlovsfedrene på Eidsvoll, vi feirer i dag.

Der Falsens gård lå i Ås, ble det som het Norges landbrukshøgskole bygd. Og det var der min far, opprinnelig fra en liten landsby i Sri Lanka, fikk jobb for 40 år siden, noe som gjorde at vår lille familie endte opp i Norge.

Derfor kjennes det litt som et gjensyn med Falsen, når jeg står her i dag ved grava hans.

Dette er, som jeg sa tidligere, også en påminnelse. Fordi: De første gangene jeg gikk forbi Falsen-støtta i Ås, som seksåring, kunne jeg ikke et ord norsk. I starten klarte jeg ikke engang uttale navnet på støtta.

At jeg nå holder tale akkurat her, på Norges grunnlovsdag, på et språk som barneutgaven av meg ikke ville forstått noe av, er med andre ord ingen selvfølge. Det gjør meg både takknemlig og stolt.

I løpet av min levetid har Norge, til tross for noen voldsomme tilbakeslag, blitt mer variert og åpent. «Det norske» har blitt større og rikere.

Jeg er ikke minst glad for å bo i et land som er såpass trygg på sin egen identitet, at også historisk urett kommer fram og bearbeides – enten det dreier seg om behandlingen av urfolk, jøder eller andre minoriteter.

I andre land, som har mindre åpenhet og frihet, blir ubehagelige temaer feid under teppet eller fjernet fra historiebøkene. At nyanser kommer fram, mener jeg viser en styrke – ikke en svakhet – ved det norske samfunnet.

Jeg sa også at det føles som en sirkel som sluttes, å få lov til å snakke til dere i dag. Jeg har lyst til å utdype dette litt.

Gjennom hele oppveksten min i trygge Norge, var fødelandet mitt Sri Lanka herjet av krig. Det var en kontrast jeg aldri helt klarte å ta inn over meg.

Hvis jeg klagde over skoleoppgaver hjemme, husker jeg at faren min sa: Skolene til dine kusiner og fettere i Sri Lanka er bomba. De sitter i mørket og gjør skolearbeid med bare en oljelampe. Du har ingen rett til å klage.

Selv da slektningene våre ble tvunget på flukt – til Storbritannia, Tyskland, USA, Canada eller Australia – var krigens realitet fjern for meg.

Jeg nevner dette fordi det hviler et større alvor over årets 17. mai-markering enn på lenge. Ukraina har utholdt over tre år med krig, med fortsatt uvisst utfall. I Midtøsten kjemper palestinerne desperat for sin overlevelse som folk. Også på disse stedene, og mange andre, er skoler bombet og barnerom mørklagt.

Her i Norge, åtti år etter frigjøringen fra nazistenes okkupasjon, jubler vi over freden – samtidig som vi forberedes på en mulig konflikt, i verste fall en krigssituasjon. Det er også en kontrast som er vanskelig å ta inn over seg.

Selvstendigheten som Christian Magnus Falsen sto for, kan ikke tas for gitt. Som de norske motstandsfolkene viste, må den iblant forsvares med makt. Men jeg mener også at vi, i dag, må gjøre alt vi kan for å unngå at det blir nødvendig.

Jeg vil takke arrangørene og dere som har hørt på, og ønske dere alle en god og fredelig 17. mai-feiring.

Gratulerer så mye med dagen, alle sammen.